

genija Simonović, ki je najdeni izvirnik izročila v hrambo Narodni in univerzitetni knjižnici ter v prepis založbi Miš. Ta pa je za Zupanovo besedilo znala najti pravega ilustratorja.

Pravljico je **Vitomil Zupan** napisal pred 73 leti in jo za božič 1938 poklonil svoji izvoljenki in kasnejši ženi Niki. Besedilo je tudi ilustriral, sešil v zvezek in ga povezanega z zlato vrstico spravil v ročno izdelano škatlico.

»Pravi čudež je, da se je to unikatno ljubezensko darilo ohranilo kljub viharju druge svetovne vojne in povojnim razmeram, ki pisatelju in njegovim bližnjim niso bile naklonjene. Besedilo se bere kot ena od skrivnostnih Šeherezadinih pravljic iz *Tisoč in ene noči*, govori pa o brezpogojnem zaupanju v ljubezen. Osrednji lik je nepremagljivi vojščak in zavojevalec narodov, močni in nepremagljivi Samum Al Arida, ki si želi najti resnično ljubezen.

Ključni motiv pravljice – ljubezen, simbolično strnjena v podobi rubina, kamna ljubezni, ki ga lahko princ po nasvetu modreca ustvari samo iz sedmerih kapljic krvi, prelite iz resnične ljubezni, pa je za princa najtežji od vseh njegovih osvajaških pohodov. Ne samo zato, ker je takih kapelj krvi v svetu, ki hlepi po moči in oblasti, malo. Tudi zato, ker je spraševanje o ljubezni spraševanje o moči lastnega žrtvovanja in zaupanja. Ljudje pa se, tako z grenkobo ugotavlja princ, ne žrtvujejo in ne umirajo več iz ljubezni, temveč zgolj zaradi sovraštva in pohlepa. Kamen ljubezni princu res zagotovi ljubezen ženske, ki jo prepozna v svojih sanjah, Alni-edine. Toda en sam trenutek njegovega dvoma in hipna šibkost njegovega zaupanja sta dovolj, da je njegova ljubezen umorjena in njegova sreča pokopana, princ pa izgubi najboljši in najsrečnejši del samega sebe: princa Dezele rdečih rož. Takšna je cena za tistega, ki zavrže kamen ljubezni. Šejk brez ljubezni je lahko samo še zadnji gospod puščave Al Arida. Neusmiljeni, kruti in nepremagljivi črni šejk z rdečo rožo.«
(Iz utemeljitve žirije)

Stepančič je Zupanovo zgodbo postavil v čas perzijskih miniatur, navdih za

ilustracije je črpal tudi iz kulturne tradicije islama. »Knjiga je v celoti zgledno oblikovana, tudi v smislu funkcionalne berljivosti, besedilo lepo odmeva ob ilustraciji. Prepoznamo logiko oblikovanja, tudi vinjetne ilustracije so imenitne. Žlahten papir je hoteno 'staran', s patino časa, kar nakazuje, da je tekst nastal že pred mnogimi desetletji,« je še zapisala žirija.

Nagrada je bila podeljena 2. aprila v Kulturnem centru Semič. Soorganizatorica prireditve je bila Knjižnica Črnomelj.

Utemeljitev strokovne žirije vseh nominiranih slikanic in dobitnice nagrade so objavljene na spletni strani Gospodarske zbornice: http://www.gzs.si/slo/panoge/zbornica_knjiznih_zaloznikov_in_knjigotrzccev/izvirna_slovenska_slikanica_arhiv/iss_v_letu_2012

Nagradi za najboljšo izvirno slovensko slikanico so lani prvič pripojili ime pisateljice, dramatičarke, prevajalke in legendarne urednice Kristine Brenkove, od prihodnjega leta pa se bo na pobudo mnogih **imenovala nagrada Kristine Brenkove za izvirno slikanico**.

MOJA NAJ KNJIGA 2012

Moja najljubša knjiga, priznanje po izboru mladih bralcev, se podeljuje vsako leto od 1998, in sicer v dveh kategorijah: za najljubšo slovensko mladinsko knjigo in najljubšo v slovenščino prevedeno mladinsko knjigo. Priznanja sama se podelijo avtorjem in založnikom teh del na slovesnosti ob 2. aprilu, mednarodnem dnevu knjig za otroke.

Kordinatorica vseh dejavnosti v zvezi s priznanjem je Pionirska – Center za

mladinsko književnost in knjižničarstvo Mestne knjižnice Ljubljana.

Priznanje so osnovali Pionirska, Slovenska sekcija IBBY in Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, da bi med mladimi bralci spodbujali branje in zanimanje za mladinsko književnost. Zato naj bi bilo glasovanje povezano z bibliopedagoškimi dejavnostmi oz. z najrazličnejšimi oblikami knjižne vzgoje mladih bralcev.

Glasujejo lahko vsi otroci, ki knjigo sami preberejo, pri čemer smejo glasovati za katero koli delo, ne glede na letnico njegove izdaje, glavna pozornost pa velja leposlovnim knjigam. Knjiga, ki že peto leto dobi največ glasov mladih bralcev, prejme zlato priznanje, nato pa se jo po pravilniku o priznanju Moja najljubša knjiga izloči iz glasovanja v naslednjih letih.

Akcijo strokovno vodi Pionirska s pomočjo odbora za priznanje Moja najljubša knjiga, ki ga sestavljajo predstavniki iz splošnih in šolskih knjižnic, častni člani pa so predsednik Zveze bibliotekarskih društev Slovenije, predsednik Slovenske sekcije IBBY in predstavnik mladih bralcev.

Glasove zbirajo knjižničarji in učitelji, ki jih sprotno posredujejo Pionirski prek spletne strani priznanja kjer so objavljeni tudi trenutni rezultati in dosedanja nosilci priznanj. Obiskovalce spletnih strani nagrade spodbujamo, naj sporočijo še mnenje o svoji najljubši knjigi.

V šolskem letu 2011/2012 je glasovanje za *Mojo najljubšo knjigo* po izboru mladih bralcev potekalo že **petnajstič**, in sicer šestič prek spleta: www.naj-knjiga.si.

Sodelovalo je 78 mentorjev, ki so spodbujali mlade k branju in sporočali njihove glasove. Glasovanje je potekalo **v 45 splošnih knjižnicah in v šolskih**

knjižnicah na njihovem področju; sodelovali pa so tudi slovenski otroci izven Slovenije. **Glasovalo je 20.670 mladih bralcev**, od tega smo **478 glasov** prejeli od slovenskih mladih bralcev izven Slovenije.

Moja najljubša slovenska knjiga po izboru mladih bralcev za leto 2012 je **Blazno resno o šoli** **Desa Muck** z ilustracijami **Mateja de Cecca**. Izšla je pri založbi Mladinska knjiga.

Prvih deset po številu glasov:

- Desa Muck, *Blazno resno o šoli* (413)
- Goran Vojnovič, *Čefurji raus!* (198)
- Desa Muck, *Blazno resno o seksu* (165)
- Primož Suhodolčan, *Živalske novice*. [1]¹ (132)
- Desa Muck, *Lažniva Suzi* (127)
- Kajetan Kovič, *Maček Muri* (117)
- Janja Vidmar, *Kekec iz 2. b* (110)
- Primož Suhodolčan, *Hud planet* (104)
- Vid Pečjak, *Drejček in trije Marsovčki* (98)
- Primož Suhodolčan, *Ribo na glavo*, pa spat (91).

Moja najljubša prevedena knjiga po izboru mladih bralcev za leto 2012 je **Grozni Gašper** **Francesce Simon** z ilustracijami **Tonyja Rossa**. Knjigo je prevedla Polonca Kovač, izšla pa je pri založbi Učila International.

Prvih deset po številu glasov:

- Francesca Simon, *Grozni Gašper* [1]² (431)
- Stephenie Meyer, *Somrak* (393)
- Roald Dahl, *Matilda* (252)
- Jim Davis, *Garfield je zakon!* (228)
- Enid Blyton, *5 prijateljev* [*Skrivnost fantomskega vlaka, V pasti, V megli*] (152)

¹ Prva knjiga iz zbirke.

- Astrid Lindgren, *Pika Nogavička* (151)
- John Ronald Reuel Tolkien, *Gospodar prstanov* (147)
- Richelle Mead, *Vampiriska akademija* (134)
- Stephenie Meyer, *Jutranja zarja* (131)
- Jim Davis, *Garfield vam želi srečno!* (116).

Izbor mladih bralcev izkazuje povečano priljubljenost tistih knjig, ki so bodisi medijsko dobro podprte bodisi široko dostopne bralcem. Tako so mladi bralci za *Mojo najljubšo slovensko knjigo* izbrali knjigo Dese Muck *Blazno resno o šoli*, ki so jo v okviru projekta *Rastem s knjigo* (nosilec projekta je Javna agencija za knjigo RS) v letošnjem šolskem letu prejeli vsi sedmošolci, za *Mojo najljubšo prevedeno knjigo* pa knjigo Francesce Simon *Grozni Gašper*, prvo knjigo iz zbirke zgodb o Groznem Gašperju, ki je na našem trgu prisotna od leta 2004 in obsega že 20 zgodb in ki se (kot zbirka ali kot posamezni naslov) že vrsto let uvršča na najvišja mesta lestvice *Moja najljubša knjiga*. Podoben trend je razviden tudi pri naslovih, ki sledijo; nagrajena in s tem širše promovirana knjiga Gorana Vojnoviča *Čefurji raus!*, filmsko podprta knjiga Stephenie Meyer *Somrak*, prvi del *Somrak sage* itd.

Nespregledljiv je tudi podatek, da se visoko uvrščajo klasična dela mladinske književnosti: *Maček Muri* Kajetana Koviča, *Drejček in trije Marsovečki* Vida Pečjaka, *Matilda* Roalda Dahla, *Pika Nogavička* Astrid Lindgren itd.

Vojko Zadavec

DESETNICA 2012

Desetnica je nagrada za otroško in mladinsko književnost, ki jo podeljuje Društvo slovenskih pisateljev. Nagrada je namenjena širšemu priznavanju ter uveljavljanju otroške oziroma mladinske literature v stanovski organizaciji, literarnokritični stroki in javnosti.

Stanovska nagrada pomeni enega osnovnih korakov do dokončnega izevanja statusa mladinske literature z nemladinsko, tako znotraj Društva slovenskih pisateljev kot v širši javnosti.

Nagrado Desetnica za najboljše otroško in mladinsko delo v poeziji ali prozi Društvo slovenskih pisateljev podeljuje vsako leto v mesecu maju **za obdobje zadnjih treh let izključno članom Društva slovenskih pisateljev**, ki ustvarjajo v slovenskem jeziku. Nagrado podeli na podlagi izbora, ki ga pripravi strokovnjak za mladinsko književnost, o izboru pa odloča pet- do sedemčlanska žirija v sestavi mladinskih in nemladinskih avtorjev, ki so izključno člani Društva slovenskih pisateljev. Nihče od članov žirije hkrati s svojim delom ne more sodelovati v izboru ali se potegovati za nagrado.

Žirija v sestavi Marjana Moškrič, Dušan Šarotar, Bina Štampe Žmavc, Janja Vidmar in Tone Partljič (predsednik) je letos izbirala med 81 deli. Nabor del s seznama Pionirske – centra za mladinsko književnost in knjižničarstvo, ki je del Mestne knjižnice Ljubljana, je pripravila dr. Dragica Haramija.

Žirija je najprej izbrala **10 nominancev**. Za nagrado so bila nominirana naslednja dela:

- *Desetka* Cvetke Bevc,
- *Žabja radijska postaja sleherni večer oddaja* Nika Grafenauerja,
- *Mihec* Majde Koren,

² Prva knjiga iz zbirke.